

Περιεχόμενα

1. ΠΟΙΑ ΧΡΕΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝΤΑΙ ΣΤΑ...	ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ΚΥΡ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ 05/06/2022 σελ.2
2. ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΕΞΟΧΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ	ΑΥΓΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 05/06/2022 σελ.26,47
3. Η ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΡΥΠΑ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ	ΑΥΓΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 05/06/2022 σελ.47

Ποια χρέη παραγράφονται στα Ταμεία μετά τη δεκαετία!

ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ: ΤΙ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ ΠΟΥ ΠΡΟΩΘΕΙ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΤΙΚΟΣ
kkatikos@e-typos.com

Παραγραφή χρεών προς τα ασφαλιστικά ταμεία που καταλογίστηκαν από το 2016 και μετά και ανατρέχουν σε παρελθόντα χρόνο πέραν της 10ετίας προβλέπει νομοθετική διάταξη που προωθεί το υπουργείο Εργασίας, τα βασικά σημεία της οποίας αποκαλύπτει ο Ελεύθερος Τύπος της Κυριακής.

Η διάταξη έρχεται να υλοποιήσει την πρόσφατη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας που έκρινε ότι τα χρέη προς τα ασφαλιστικά ταμεία που καταλογίστηκαν μετά το 2016 και αφορούν περιόδους απασχόλησης και ασφάλισης πριν από τον νόμο 4387/2016 παραγράφονται μόλις συμπληρωθούν 10 έτη μέχρι την ημερομηνία καταλογισμού τους, αντί για 20ετία που προέβλεπε ο νόμος 4387/2016.

Για παράδειγμα, ένα χρέος που καταλογίστηκε το 2018 και με τον νόμο 4387 η διαδικασία είσπραξης του πήγαινε μέχρι μία 20ετία πίσω (1998-2018), τώρα με τη διάταξη που προωθείται θα παραγραφεί η όποια οφειλή υπάρχει στο διάστημα 1998-2008 και θα μείνει προς είσπραξη η οφειλή της περιόδου 2008-2018 που είναι εντός της 10ετίας. Αντίστοιχα, ένα χρέος που ξεκίνησε από το 2005 στο ΙΚΑ και καταλογίστηκε πρώτη φορά το 2020 υπόκειται σε παραγραφή όσον αφορά το διάστημα από 2005 έως 2010 και θεωρείται μη παραγραμμένο αυτό που αφορά τη δεκαετία 2010-2020. Στην πράξη, από τα χρέη που καταλογίστηκαν για πρώτη φορά μετά το 2016 θα αφαιρούνται ο χρόνος και το ποσό που είναι πέραν της 10ετίας.

«Μικρό καλάθι»

Αρμόδια στελέχη του ΕΦΚΑ κρατάνε «μικρό καλάθι» ως προς τα ποσά των παραγραφέντων χρεών, αφενός γιατί τα χρωστούμενα εργοδοτών και επιχειρήσεων είχαν ήδη 10ετή παραγραφή πριν από το 2016, οπότε η όποια παραγραφή θα αφορά τα χρέη που καταλογίστηκαν με 20ετή παραγραφή μετά το 2016, και αφετέρου διότι ο κύριος όγκος των χρεών δινυμένων να παραγραφούν προέρχεται από τις εισφορές ελευθέρων επαγγελματιών και αγροτών, οι οποίες όμως συνδέονται με τη σύνταξη. Αν δεν πληρωθούν, δηλαδή, οι εισφορές,

Σύμφωνα με εκτιμήσεις αρμόδιων στελεχών του ΕΦΚΑ, τα προς παραγραφή χρέη αφορούν, κυρίως, εργοδότες και αποτιμώνται σε μερικές δεκάδες εκατομμύρια ευρώ χωρίς τις προσαυξήσεις. Αν συμπεριληφθούν και αυτά των ελευθέρων επαγγελματιών και αγροτών, τότε το ποσό «εκτοξεύεται» σε μερικές εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ.

ΤΙ ΘΑ ΙΣΧΥΣΕΙ ΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ
● ΤΙ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΤΙΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΠΟΥ ΘΑ ΔΙΑΓΡΑΦΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

χάνεται και η σύνταξη!

Σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις των ίδιων στελεχών, τα προς παραγραφή χρέη αφορούν, κυρίως, τους εργοδότες και αποτιμώνται σε μερικές δεκάδες εκατομμύρια ευρώ χωρίς τις προσαυξήσεις.

Αν όμως συμπεριληφθούν και αυτά των ελευθέρων επαγγελματιών και των αγροτών, τότε τα χρέη που μπορεί να οβήσουν από τα κατάσχετα των Ταμείων μπορεί να ανέρχονται σε μερικές εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ.

Δεδομένου όμως ότι για τους ελευθέρους επαγγελματίες και τους αγρότες ο ασφαλιστικός χρόνος που μετράει για τη σύνταξη συνδέεται

άρρηκτα με τις εισφορές που έχουν πληρώσει, είναι πιθανό η παραγραφή χρεών που υπερβαίνουν τη 10ετία από την ημερομηνία καταλογισμού τους και πίσω να οδηγήσει και σε απώλεια ασφαλιστικού χρόνου που είναι απαραίτητος για τη σύνταξη.

Στην πράξη, για τους ελευθέρους επαγγελματίες η παραγραφή χρεών μπορεί να τους στερήσει και το δικαίωμα να βγουν στη σύνταξη εφόσον δεν επαρκούν οι εισφορές που θα έχουν καταβάλει. Για να μη μείνουν χωρίς σύνταξη, η διάταξη που ετοιμάζεται στο υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων θα δίνει, σύμφωνα με έγκυρες πλη-

ροφορίες του «Ε.Τ.» της Κυριακής, τη δυνατότητα στους ελευθέρους επαγγελματίες και τους αγρότες, όπως και στους αυτοαπασχολούμενους επισιτιστικούς (γιατρούς, μηχανικούς, δικηγόρους) να μπορούν να πληρώσουν και το χρέος που υπερβαίνει τη 10ετή παραγραφή προκειμένου να συμπληρώσουν τον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης για να πάρουν σύνταξη.

«Εκκρεμότητα

Ζήτημα που μένει να αντιμετωπιστεί για να οριστικοποιηθεί η νομοθετική διάταξη είναι τι θα σημαίνει για τη σύνταξη των εργαζομένων το να παραγραφούν χρωστούμενες εργοδοτικές εισφορές για κάποια έτη. Με τον μηχανισμό παραγραφής των οφειλών στη 10ετία θα παρατηρηθεί το φαινόμενο να μην υφίσταται η «επί πιστώσει» ασφάλιση για τους εργαζομένους για χρωστούμενες εισφορές που θα έχουν υποπέσει σε 10ετή παραγραφή. Ουσιαστικά, υπάρχει ο κίνδυνος η παραγραφή να «εξαφανιστεί» και εισφορές που κατά την πάγια ασφαλιστική νομοθεσία πιστώνονται στους εργαζομένους ως ασφαλιστικός χρόνος για τη συνταξιοδότησή τους, ανεξάρτητα από το αν έχουν πληρωθεί ή όχι από τους εργοδότες τους. Η λύση που θα επιλεγεί στο θέμα αυτό είναι να ακολουθηθεί η διαδικασία που ήδη ισχύει για τις εργοδοτικές οφειλές που δεν έχουν παραγραφεί: Ότι, δηλαδή, η ασφάλιση των εργαζομένων δεν επηρεάζεται από τα χρέη των εργοδοτών και μετά τις όποιες παραγραφές προκύψουν από το νέο καθεστώς. ■

ΤΙ ΛΕΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ Ο Δ. ΜΠΟΥΡΛΟΣ

Οφέλη και παγίδες στη σύνταξη

ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ επαγγελματίες θα έχουν οφέλη υπό προϋποθέσεις, γιατί, όταν σβήνει χρέος, σβήνει και ασφαλιστικός χρόνος, που μπορεί όμως να τους στερήσει το δικαίωμα συνταξιοδότησης. Για παράδειγμα:

1 Ελεύθερος επαγγελματίας 62 ετών χρωστά εισφορές 5 ετών, τις οποίες, αν τις πληρώσει, συμπληρώνει 40ετία και παίρνει σύνταξη. Αν τα 5 έτη είναι σε αυτά που ενδεχομένως να παραγραφούν, τότε θα χάσει το δικαίωμα για σύνταξη στα 62 και θα περμάνει να γίνει 67 ετών για να πάρει σύνταξη.

2 Ελεύθερος επαγγελματίας 65 ετών με 35 χρόνια εγγραφής στον ΟΑΕΕ, εκ των

οποίων πληρωμένα είναι τα 20 χρόνια. Αν από τα υπόλοιπα 15 έτη οφειλών τυχόν παραγραφής τα 10, ο ασφαλισμένος θα έχει να καταβάλει μόνο 5 έτη για να πάρει σύνταξη στα 67.

Στη διάταξη εξετάζεται να υπάρχει η δυνατότητα για τους επαγγελματίες, αν το θελήσουν, να αξιοποιήσουν τον ασφαλιστικό χρόνο που αντιστοιχεί στο διάστημα της παραγραφής προκειμένου να θεμελιώσουν δικαίωμα συνταξιοδότησης.

Υπάρχουν «ασφαλιστικά ζητήματα», που ανακύπτουν από την παραγραφή και αφορούν τον χρόνο ασφάλισης για τους μη μισθωτούς,

τη δυνατότητα διεκδίκησης της ορθής ασφαλιστικής τακτοποίησης για τους μισθωτούς, αλλά και τη δυνατότητα συμμερισμών, δηλαδή στον «Ε.Τ.» της Κυριακής ο δικηγόρος - εργατολόγος Δημήτρης Μπουρλος (φωτό) και προσθέτει ότι η διάταξη που ετοιμάζεται καλείται να ρυθμίσει μεταξύ άλλων: α) την προθεσμία της παραγραφής (αν θα είναι 10ετία ή και 5ετία), β) τυχόν διαφοροποιήσεις στον χρόνο παραγραφής μεταξύ του καταλογισμού της οφειλής και της βεβαιώσής της και γ) εάν θα προβλέπεται αναδρομική ισχύς και πώς θα εφαρμοστεί η παραγραφή επί ήδη εκκρεμών υποθέσεων. ■

2. ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΕΞΟΧΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Μέσο: ΑΥΓΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 05/06/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 05/06/2022

Σελίδα: 26

Γήρανση του πληθυσμού και αναπτυξιακό μοντέλο

Μεταβολές πληθυσμού εργασίμης ηλικίας 15 ετών και άνω, απασχολούμενων, ανέργων, μη ενεργών
(χιλιάδες άτομα)

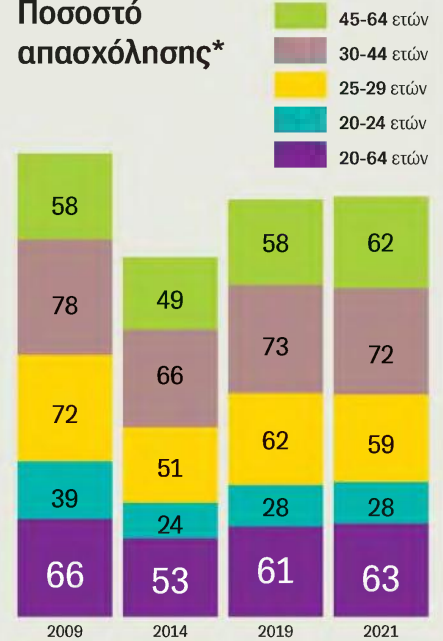
2009-2014	Σύνολο	20-29 ετών	30-44 ετών	45-64 ετών
Πληθυσμός	-149	-230	-127	98
Απασχολούμενοι	-1.020	-358	-407	-203
Άνεργοι	790	180	352	245
Μη ενεργοί	81	-52	-72	56

2014-2019	Σύνολο	20-29 ετών	30-44 ετών	45-64 ετών
Πληθυσμός	-179	-126	-245	100
Απασχολούμενοι	375	34	1	310
Άνεργοι	-456	-166	-215	-65
Μη ενεργοί	-98	6	-31	-146

2019-2021	Σύνολο	20-29 ετών	30-44 ετών	45-64 ετών
Πληθυσμός	-96	-28	-132	23
Απασχολούμενοι	17	-19	-118	137
Άνεργοι	-141	-15	-75	-52
Μη ενεργοί	28	6	61	-62

2009-2021	Σύνολο	20-29 ετών	30-44 ετών	45-64 ετών
Πληθυσμός	-424	-384	-503	221
Απασχολούμενοι	-628	-343	-524	245
Άνεργοι	193	-1	63	128
Μη ενεργοί	11	-39	-42	-152

Ποσοστό απασχόλησης*

* Ποσοστό του πληθυσμού της κάθε ηλικιακής ομάδας που εργάζεται

Το δημογραφικό είναι κατεξοχήν πολιτικό ζήτημα

Το δημογραφικό ζήτημα είναι ένα κατεξοχήν πεδίο σκληρής ιδεολογικής και πολιτικής αντιπαράθεσης και ως προς τον ορισμό του «προβλήματος» και ως προς τους τρόπους αντιμετώπισής του, ενώ η αύξηση των γεννήσεων, το μεταναστευτικό - προσφυγικό ζήτημα και, βέβαια, το αναπτυξιακό μοντέλο αποτελούν θερμά πεδία σύγκρουσης μεταξύ προοδευτικών και συντηρητικών - αντιδραστικών δυνάμεων

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΡΑΜΕΖΙΝΗ***

* Η Μαρία Καραμεζίνη είναι καθηγήτρια Οικονομικών της Εργασίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, πρώην πρόεδρος και διοκτίτρια ΟΑΕΔ

Από τον Μάιο του 2017, που συγκροτήθηκε η Διακομματική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για το Δημογραφικό, οι δημογραφικές εξελίξεις έχουν μπει για τα καλά στη δημόσια συζήτηση, αφού από το 2011 και ύστερα μιλούμε ως χώρα σε μια εντελώς νέα φάση. Για πρώτη φορά από την ίδρυση του ελληνικού κράτους, ο πληθυσμός της χώρας άρχισε να συρρικνώνεται - μέχρι το 2021 είχε μειωθεί κατά 445 χιλιάδες - και οι δημογράφοι λένε ότι το ερώτημα δεν είναι αν θα συνεχίσει να μειώνεται τις επόμενες δεκαετίες, αυτό είναι σίγουρο, αλλά πόσο.

Λόγω της δημογραφικής γήρανσης, που αποτελεί καθολικό φαινόμενο των αναπτυγμένων χωρών, το δημογραφικό ζήτημα είναι διεθνώς ένα κατεξοχήν πεδίο σκληρής ιδεολογικής και πολιτικής αντιπαράθεσης και ως προς τον ορισμό του «προβλήματος» και ως προς τους τρόπους αντιμετώπισής του. Αύξηση των γεννήσεων και μετανά-

στευση - προσφυγικό αποτελούν θερμά πεδία σύγκρουσης μεταξύ προοδευτικών και συντηρητικών - αντιδραστικών δυνάμεων, φεμινιστικού κινήματος και κυβερνήσεων / οργανώσεων κατά των εκπτώσεων - ακροδεξιών - Εκκλησίας κ.λπ. Η ακρόωση του συνεδρίου για τη «Γονιμότητα και την Αναπαραγωγική Αυτονομία» στη χώρα μας, αφού πρώτα απέσυρε την αιγίδα της η Πρόεδρος της Δημοκρατίας, αποτελεί το τελευταίο επεισόδιο της εγχώριας αντιπαράθεσης.

Η πληθυσμιακή συρρίκνωση από το 2011 και έπειτα στην Ελλάδα δεν έχει να κάνει μόνο με τη δημογραφική γήρανση. Βεβαίως, η μεγάλη πτώση της γονιμότητας μετά το 1975 και η μείωση των γεννήσεων κατά 27% τη δεκαετία του 1980 είναι ένας από τους δύο προσδιοριστικούς παράγοντες. Ωστόσο, η ιδιαιτερότητα της χώρας μας βρίσκεται στη σύμπτωση της δημογραφικής γήρανσης με την κατάρρευση της ελληνικής οικονομίας με-

τά την κρίση του 2008 και την υιοθέτηση των καταστροφικών Μνημονίων. Η κατάρρευση οδήγησε στην πλήρη αντιστροφή του θετικού ισοζυγίου μεταναστευτικών ροών (είσοδοι μεταναστών και ώθησαν στη φυγή πάνω από 600 χιλιάδες κατοίκους της χώρας το διάστημα 2010-2015. Άλλοι 400 χιλιάδες αποχώρησαν την τετραετία 2016-2019, ενώ τα τελευταία χρόνια φαίνεται ότι η εξωτερική μετανάστευση επιβραδύνθηκε λόγω της πανδημίας. Εκτός από το φαινόμενο του brain drain νέων και μεγαλύτερης π-

Η «μεγάλη έξοδος»

Η καθίζηση της οικονομίας και η εκτόξευση της ανεργίας, η αποσάθρωση των εργασιακών δικαιωμάτων και η καταβαράθρωση των μισθών, ιδιαίτερα των νέων, ανέκοψαν τις εισροές μεταναστών και ώθησαν στη φυγή πάνω από 600 χιλιάδες κατοίκους της χώρας το διάστημα 2010-2015. Άλλοι 400 χιλιάδες αποχώρησαν την τετραετία 2016-2019, ενώ τα τελευταία χρόνια φαίνεται ότι η εξωτερική μετανάστευση επιβραδύνθηκε λόγω της πανδημίας. Εκτός από το φαινόμενο του brain drain νέων και μεγαλύτερης π-

λικίας επιστημόνων ελληνικής υπηκοότητας, εκατοντάδες χιλιάδες οικονομικοί μετανάστες-ριες «πήραν των ομματιών τους» μαζί με τα παιδιά τους. Επίσης, παρ' όλο που, από το 2016, το μεταναστευτικό ισοζύγιο έγινε θετικό, κυρίως εξαιτίας του τεράστιου προσφυγικού κύματος που χρησιμοποιήθηκε στην Ελλάδα ως πύλη εισόδου στην Ευρώπη, το μεγαλύτερο μέρος των προσφύγων εγκατέλειψε τη χώρα με προορισμό πλουσιότερες χώρες.

Από τη στιγμή που η «μεγάλη έξοδος» της δεκαετίας 2010-2019 απαρτιζόταν κατά 46% από άτομα 20-34 ετών και κατά 24% από άτομα 35-49 ετών, ο πληθυσμός συρρικνώθηκε δραματικά στις νεαρές και κεντρικές παραγωγικές ηλικίες, που συμπύκνωσε τις αναπαραγωγικές, υποκατάπτοντας την αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας στο μεσο-μακροπρόθεσμο διάστημα και λειτουργώντας ως επιταχυντής της δημογραφικής γήρανσης. Αντίθετα, ο πληθυσμός 45 ετών

2. ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΕΞΟΧΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Μέσο: ΑΥΓΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 05/06/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 05/06/2022

Σελίδα: 47

και άνω αυξήθηκε αισθητά κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Τον Δεκέμβριο 2018, στην Έκθεσή της για το Δημογραφικό, η διακομματική επιτροπή της Βουλής κατέληξε σε μια δέσμη προτάσεων για την «ανάρθωση της γονιμότητας» (πολιτικές ενίσχυσης της οικογένειας και συμφιλίωσης εργασίας και φροντίδας στη βάση της ισότητας των φύλων) και για τη μεταναστευτική πολιτική (κοινωνική ένταξη μεταναστών/ριών, δράσεις ανάσχεσης της φυγής των νέων και επιστροφής αυτών που έχουν μεταναστεύσει).

Σήμερα, η οικονομική και πολιτική συγκυρία είναι εντελώς διαφορετική και τα ανωτέρω συμπεράσματα πολιτικής χρειάζονται συμπλήρωση και επικαιροποίηση, αφού πρώτα οριστεί με σαφήνεια ποιο είναι το δημογραφικό «πρόβλημα»: η μείωση του πληθυσμού και η μαζική φυγή των νέων ανθρώπων. Στη σημερινή συγκυρία θα πρέπει να συμφωνήσουμε:

Αλλαγή αναπτυξιακού προτύπου

Πρώτον, ότι το «δημογραφικό» είναι πρωτίστως αναπτυξιακό ζήτημα και ως προς τις επιπτώσεις του (συρρίκνωση εργατικού δυναμικού, στένωση των προσόντων, ταλέντων, καινοτήτων και δυνατοτήτων καινοτομίας των νέων ανθρώπων και των επιστημόνων, σπατάλη κοινωνικών πόρων και επενδύσεων στην εκπαίδευση) και ως προς την επίλυσή του. Δεν μπορεί να σταματήσει η φυγή των νέων ανθρώπων και επιστημόνων ούτε να έχουν κίνητρα να επιστρέψουν χωρίς αλλαγή του αναπτυξιακού προτύπου και βελτίωση των μισθών, των εργασιακών σχέσεων και των επαγγελματικών προοπτικών των μισθωτών και των νέων.

Δεύτερον, ότι οι αναπαραγωγικές αποφάσεις είναι αναφαίρετο δικαίωμα των γυναικών (δικαίωμα αυτοδιάθεσης και επιλογής) και των ζευγαριών, που πρέπει βεβαίως να διευκολύνονται από το κράτος να αποκτήσουν τον επιθυμητό αριθμό παιδιών με μέτρα κοινωνικής πολιτικής (δικαίωμα στην τεκνοποίηση). Οι δημογράφοι επιπλέον μας πληροφορούν ότι η άνοδος της γονιμότητας, εκτός τού ότι αποτελεί σύνθετη και δύσκολη υπόθεση, δεν θα έχει καμία αξιόλογη επίδραση στην αναχαίτιση της συρρίκνωσης του πληθυσμού. Άρα τα μέτρα που εστιάζουν αποκλειστικά ή κυρίως στην ενίσχυση της οικογένειας και τη γονιμότητα εκτός από συντηρητικά είναι και αναποτελεσματικά.

Τρίτον, δεδομένης της αναπόδραστης δημογραφικής γήρανσης, σε όλη τη δυτική Ευρώπη, ο πληθυσμός αυξάνεται μόνο με καθαρή μετανάστευση. Μετά από τρία χρόνια εφαρμογής από την κυβέρνηση της Ν.Δ. μιας αυστηρής προσφυγικής πολιτικής αποτροπής της εισόδου και σωτηρής εξόθλησης των προσφύγων στη φυγή, η χώρα μας αριθμεί πλέον 108 χιλιάδες αναγνωρισμένους πρόσφυγες και 32 χιλιάδες αιτούντες άσυλο, για τους οποίους δεν υπάρχει κυβερνητική βούληση εργασιακής και κοινωνικής ένταξης. Η Αριστερά και οι προοδευτικές δυνάμεις έχουν ξεκάθαρους θέσεις και προτάσεις, που όμως χρειάζονται το ανάλογο θεσμικό και εφαρμοστικό πλαίσιο και κοινωνικές συμμαχίες. Το δημογραφικό ζήτημα είναι κατεξοχήν πολιτικό.

Η δημογραφική «τρύπα» και η αναπτυξιακή προοπτική

Μόνο ένα αναπτυξιακό πρότυπο που στηρίζεται στην προστασία της εργασίας, τις δημόσιες επενδύσεις στην Παιδεία, την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη και εξασφαλίζει αξιοπρεπή εργασία και επαγγελματικές προοπτικές στους νέους και σταθερή εργασία στους μεγαλύτερους μπορεί να ανακόψει το brain drain και να δώσει τη δυνατότητα στα ζευγάρια να αποκτούν τον αριθμό παιδιών που επιθυμούν

Οι οικονομολόγοι και άλλοι ειδικοί μελετούν τις μεταβολές στην αγορά εργασίας ως αποτέλεσμα της οικονομικής δραστηριότητας και της λειτουργίας των επιχειρήσεων, των τεχνολογικών και διαρθρωτικών αλλαγών στο παραγωγικό σύστημα και στην οργάνωση της εργασίας και τις συμπεριφορές των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων (νέοι, γυναίκες, μετανάστες κ.ο.κ.). Σπανίως ενδιαφέρονται για δημογραφικούς δείκτες και την εξέλιξη του πληθυσμού. Γι' αυτό και κανείς τους δεν έδωσε σημασία στη μεγάλη μείωση του πληθυσμού 15-34 ετών που σημειώθηκε στην Ελλάδα τη δεκαετία 2000-2009 και επεκτάθηκε από το 2010 στις ηλικίες 25-44, με αποτέλεσμα τη γενική συρρίκνωση του πληθυσμού.

Με τα Μνημόνια, εστίασαμε συγκλονισμένες-οι, όπως όλη η κοινωνία, στη «μεγάλη φυγή» των νέων και των επιστημόνων, που ήταν απόρροια της παραγωγικής κατάρρευσης της οικονομίας, της εκτόξευσης της ανεργίας, της επισφάλειας και της υποτίμησης της αξίας της εργασίας, της στέρξης επαγγελματικού μέλλοντος και προοπτικής από τις μορφωμένες νεότερες γενιές. Αλλά μόνο σήμερα μπορούμε να δούμε καθαρά πώς ο μοριαίος συνδυασμός της δημογραφικής γήρανσης και της μαζικής με-

τανάστευσης των Μνημονίων δημιούργησε μέσα σε δώδεκα χρόνια (2009-2021) μια δημογραφική «τρύπα» 887 χιλιάδων ατόμων στον πληθυσμό και μια λίγο μικρότερου μεγέθους «τρύπα» στο εργατικό δυναμικό της χώρας στις ηλικίες 20-44 ετών, δηλαδή στις νεαρές και κεντρικές παραγωγικές ηλικίες, ενώ ο πληθυσμός και το εργατικό δυναμικό 45-64 ετών αυξήθηκε πάνω από 200 χιλιάδες.

Τέλος, δεν εκτιμήσαμε τον βαθμό στον οποίο οι μειώσεις στο εργατικό δυναμικό συγκράτησαν την αύξηση της ανεργίας μεταξύ 2009 και 2014 και συνέβαλαν στη μείωσή της μεταξύ 2014 και 2021, αν και η αύξηση της απασχόλησης παραμένει ο καθοριστικός παράγοντας της μείωσης. Το ποσοστό απασχόλησης είναι ο καταλληλότερος δείκτης για τις επιδόσεις της απασχόλησης και της πολιτικής καταπολέμησης της ανεργίας σε μια οικονομία. Μετά την κατάρρευση του κατά 12 ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ 2009 και 2014 στη χώρα μας, το ποσοστό αυξήθηκε κατά οκτώ ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ 2015 και 2019 και όλες οι ηλικιακές ομάδες του εργατικού δυναμικού βελτίωσαν την επίδοσή τους, ενώ οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 456 χιλιάδες. Μεταξύ 2019 και 2021 επίσης μειώθηκε ο αριθμός των ανέργων κατά 141 χιλιάδες άτομα αλλά το ποσοστό απασχόλησης αυξήθηκε μόνο κατά μιάμιση ποσοστιαία μονάδα

και η μόνη ηλικιακή ομάδα που αύξησε τον βαθμό ένταξής της στην απασχόληση ήταν αυτή των 45-64 ετών. Σε επίσημη βάση, η συμβολή της μείωσης του πληθυσμού στην υποχώρηση της ανεργίας ήταν μεγαλύτερη κατά τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης απ' ό,τι την περίοδο των κυβερνήσεων ΣΥΡΙΖΑ.

Ο δημογραφικός μαρασμός αποτελεί την άλλη όψη της παραγωγικής καταστροφής της οικονομίας και της εργασιακής κατάστασης που διαμόρφωσαν στην αγορά εργασίας οι μνημονιακές πολιτικές και η επιδείνωση των εργασιακών σχέσεων με την πολιτική της σημερινής κυβέρνησης. Η δημογραφική πολιτική δεν μπορεί παρά να αποτελεί μέρος της αναπτυξιακής στρατηγικής και εδώ βρίσκονται οι διαφορές μεταξύ κυβέρνησης και αξιωματικής αντιπολίτευσης. Μόνο ένα αναπτυξιακό πρότυπο που στηρίζεται στη βελτίωση των μισθών, των εργασιακών σχέσεων και της παραγωγικότητας της εργασίας, τις δημόσιες επενδύσεις στην Παιδεία, την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη και εξασφαλίζει αξιοπρεπή εργασία και επαγγελματικές προοπτικές στους νέους και διαρκή επιμόρφωση και σταθερή εργασία στους μεγαλύτερους μπορεί να ανακόψει το brain drain και να δώσει τη δυνατότητα στα ζευγάρια να αποκτούν τον αριθμό παιδιών που επιθυμούν.

